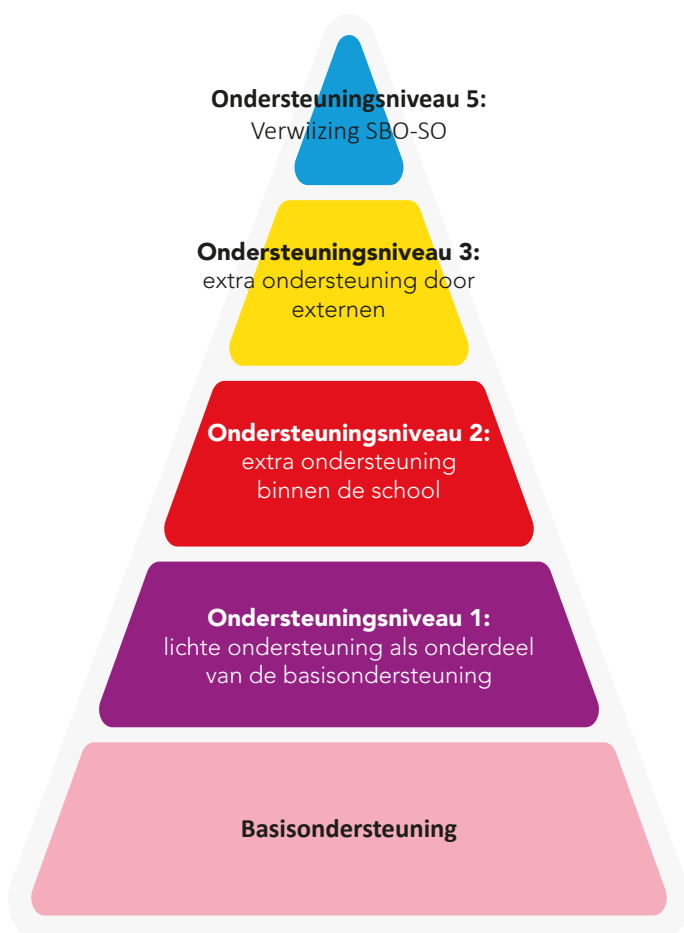

Ondersteuningsniveaus

Uw kind krijgt op school de ondersteuning die passend is: zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We evalueren regelmatig. Is er meer of juist minder nodig? Dan passen we het niveau van ondersteuning aan.

We onderscheiden vier niveaus van ondersteuning:

1. Basisondersteuning
2. Ondersteuningsniveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning
3. Ondersteuningsniveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen
4. Ondersteuningsniveau 3: extra ondersteuning door externen
5. Ondersteuningsniveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Basisondersteuning

Het kind ontwikkelt zich goed met het onderwijs dat onze school biedt.

Ondersteuningsteam: kind, ouders en leidster

Niveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning

De leidster, intern begeleider, ouders of het kind hebben zorgen over – bijvoorbeeld – de cognitieve, lichamelijke en/of sociaal-emotionele ontwikkeling. Uw kind komt daarom in de kindbespreking. Op

basis van een brede analyse wordt er een plan opgesteld: één kind, één plan.

We kunnen ervoor kiezen het TOP dossier, voormalig groeidocument, deel A en B te gebruiken als hulpmiddel bij de analyse. Uw kind wordt altijd een tweede keer besproken in de kindbespreking – ook als het goed gaat. Is de lichte ondersteuning onvoldoende? Dan wordt opgeschaald naar ondersteuningsniveau 2.

Ondersteuningsteam: kind, ouders, leidster en intern begeleider

Niveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen

Onze school schakelt één van de consultants van het samenwerkingsverband in. De extra ondersteuning voor het kind bestaat uit een kortdurend arrangement binnen onze school, ter versterking van de lichte ondersteuning. Het TOP dossier is leidraad voor de analyse, het plan, het overeenstemmingsgesprek en de evaluatie.

Ondersteuningsteam: kind, ouders, leidster, intern begeleider, consultant passend onderwijs, eventueel jeugdhulp.

Niveau 3: extra ondersteuning door externen

Om aan de extra ondersteuningsbehoefte van uw kind te voldoen, is het nodig dat onze school gebruikmaakt van een arrangement van – bijvoorbeeld – een andere basisschool of een S(B)O óf dat onze school extra ondersteuning binnenhaalt.

De ondersteuning vindt plaats binnen onze school, buiten school of op een andere school. De consultant van het samenwerkingsverband organiseert de benodigde deskundigheid. Het TOP dossier wordt volledig ingevuld, behalve het gedeelte TLV (toelaatbaarheidsverklaring).

Ondersteuningsteam: kind, ouders, leidster, intern begeleider, consultant passend onderwijs, externe deskundige, eventueel jeugdhulp, eventueel intern begeleider van andere school.

Niveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Het benodigde arrangement kan alleen geboden worden door het S(B)O – voor een korte of langere periode. Vóór de toelating wordt het ondersteuningsteam versterkt met medewerkers van het S(B)O. Het TOP dossier wordt volledig ingevuld. De consultant van het samenwerkingsverband brengt het in bij de toewijzingscommissie. Periodiek wordt geëvalueerd of S(B)O nog steeds het best past bij uw kind.

Ondersteuningsteam: kind, Oouders, leidster, intern begeleider, consultant passend onderwijs, eventueel jeugdhulp, vertegenwoordiger S(B)O.

Werkwijze

Om uw kind passend onderwijs te bieden, hanteren alle scholen in Noord-Kennemerland dezelfde werkwijze. Daardoor kunnen we goed samenwerken. Een belangrijk hulpmiddel is het TOP dossier (voorheen: groeidocument).

Heeft uw kind extra ondersteuning nodig? Dan bepalen de leidster en intern begeleider welk niveau van ondersteuning passend is. Indien nodig schakelen we de consulent van het samenwerkingsverband in.

Overleg tussen school en u

We bespreken zorgvuldig wat uw kind precies nodig heeft. Wie is uw kind als persoon? Wat gaat er goed? Wat gaat er minder goed? Wat is er nodig om te zorgen dat het beter gaat? In het zogeheten multidisciplinair overleg (MDO) bent u een belangrijke gesprekspartner. Hierbij is ook de consulent van het samenwerkingsverband aanwezig.

Overleg met andere professionals

Soms worden er ook andere professionals betrokken bij het MDO. Bijvoorbeeld medewerkers van jeugdhulp, gemeente of zorginstellingen. Iedereen brengt zijn eigen gezichtspunt in. Zo ontstaat een gezamenlijk plan voor de juiste vervolgstappen.

TOP dossier

Het TOP dossier (zie bijlage) is een werkdocument dat ons praktische handvatten biedt om een leerling effectief te ondersteunen. Als ouder wordt u actief betrokken bij het invullen van het TOP dossier.

Alle scholen en samenwerkende instanties zoals jeugdhulp en zorg werken met het TOP dossier – vanuit de gedachte: één kind, één plan.

Doelen van het TOP dossier:

- geeft een goed beeld van de ontwikkeling en behoeften van een leerling, én van de ondersteuningsbehoeften van de leidster, school en ouders.
- is gespreksleidraad bij de bespreking van het kind in het multidisciplinair overleg (MDO).
- bevat, indien aan de orde, het ontwikkelingsperspectief (OPP) van het kind.
- biedt eenduidigheid en onderbouwing van vervolgstappen.
- biedt mogelijkheden om met externe jeugdhulpverleners en voortgezet onderwijs samen te werken – één kind, één plan.

Werkgebieden

We willen uw kind passend onderwijs dicht bij huis bieden: in ons werkgebied werken alle scholen samen, over de muren van de schoolbesturen heen.

Het samenwerkingsverband kent 8 werkgebieden. We bundelen onze krachten, wisselen kennis uit en weten van elkaar welke expertise er is.

Meer over de werkwijze

Voor professionals heeft het samenwerkingsverband de werkwijze beschreven in de 'Handleiding groeidocument' en 'Stappen, procedures en routes' (zie bijlage). Deze zijn ook voor u toegankelijk.

Hebt u vragen? U kunt terecht bij:

- de leidster,
- intern begeleider: Anneke van der Burg, ib-1emontessorischool@allente.nl
- de consulent van het samenwerkingsverband: Kristel Hoogeveen, k.hoogeveen@ppo-nk.nl

Dat wat onze school aan kinderen kan bieden zónder extra ondersteuning van buiten, valt onder de basis- en lichte ondersteuning. Deze wordt bepaald door wet- en regelgeving én door onze ambitie en visie.

In dit document geven we inzicht in ons ondersteuningsprofiel. Dat doen we aan de hand van deze clusters van onderwijsbehoeften.

Een cluster met de daarbij horende aanpak heet een arrangement. Daarnaast laten we met het profiel zien waarin we onze verder willen ontwikkelen. Basis voor ons pedagogisch-didactisch handelen is:

Vrijheid in gebondenheid

Wat leer je: (verplicht curriculum) en 'vrije ruimte'. Hoe leer je: vrijheid van tempo (hoe snel werk je), vrijheid van duur (hoelang werk je aan je werk) en vrijheid van cyclus (makkelijk-moeilijk), dit alles binnen keuze-gebondenheid: je maakt af waar je aan begint.

1. Het kind heeft specifieke behoefte aan een omgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.

Aanpakken die de school standaard realiseert:

- Basisomgeving, gedrag leidster en regels in de groep en school zijn duidelijk en voorspelbaar. Deze regels zijn zo veel mogelijk gevisualiseerd.
- De dag(deel)planning (dagritme) wordt in de onderbouw door middel van tekeningen aangegeven, in de middenbouw en bovenbouw door middel van picto's en in de bovenbouw daarnaast ook door middel van een geschreven dagplanning. De dag- en/of weekindeling is vrijwel vast.
- De school benut talenten en interesses van

het kind en probeert zo het kind te motiveren dingen te ondernemen die eigenlijk geen optie waren.

- Kinderen gebruiken symbolen of kaartjes waarmee ze hun verblijf buiten de groep verantwoorden. Zo weet iedereen (leidster én klasgenoten) waar iemand is.

Aanpakken die de school kan inzetten:

- Dag(deel) en weekplanning
- Visualisatie (pictogrammen, keuzekaartjes)
- Wat-waar-hoe stappenplan
- Voor- en nabespreken activiteit: wat ga je doen (als)?
- Geluidsdeempers
- Wiebelkussen
- Timetimer, zandloper, tangles
- Concentratiescherm
- Werkplekken op de gang en in verWonderrijk
- Ouders betrekken zodat een veilige omgeving gecreëerd kan worden (denk hierbij aan kamp, schoolreis, excursies).

Ambitie:

- In iedere groep een rusthoek
- Stilteplek (plek waar kinderen even tot rust kunnen komen)
- Mindfulness (teamtraining)

2. Het kind heeft specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat hij/zij naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- Met de ouders, het kind, de intern begeleider en een orthopedagoog is een ontwikkelingsprofiel (in TOP dossier) opgesteld waarbij het kind succes ervaart, zich competent voelt en uitgedaagd wordt.
- We hebben een pedagogisch klimaat gecreëerd waarbij verschillen normaal en geaccepteerd zijn.
- We benadrukken de talenten en mogelijkheden van ieder kind.
- We werken diagnosticerend: ieder volgend lesje wordt pas gegeven als het vorige lesje begrepen en beheerst is.
- We passen ieder lesje aan aan de specifieke onderwijsbehoeften, waaronder leerstijl van het kind.
- We betrekken het kind bij zijn/haar ontwikkeling door doelen en de resultaten zichtbaar te maken.
- We werken met ontwikkelingsmateriaal dat het kind in staat stelt zelf of begeleid ontdekkingen

te doen

- We werken met ontwikkelingsmateriaal dat het kind in staat stelt te werken vanuit concreet via symbolisch naar (zo mogelijk) abstract niveau.

Ambitie:

- Systematisch het kind betrekken bij het opstellen van zijn/haar doelen.

3. Het kind heeft specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- We signaleren kinderen die behoefte hebben aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum met behulp op basis van observatie en toetsresultaten. Indien nodig kunnen wij gebruik maken van het SiDi 3 protocol / het Digitaal handelingsprotocol begaafdheid (DHH) om dit verder te onderzoeken.
- We laten kinderen eigenaar zijn van hun eigen leerproces door ze eigen uitdagingen, oplossingen/werkwijzen en een planning te laten formuleren, werk te laten maken van de uitvoering en daarop te reflecteren.
- We bieden structureel opbrengstgericht onderwijs op maat door zichtbaar doelen te stellen en/of door het kind te laten stellen.
- We bieden 'vrije ruimte' naast verplichte doelen
- We bieden met ons kosmisch onderwijs mbv de DaVinci methode de mogelijkheid om te verdiepen bij thema's op het eigen niveau.

Ambitie:

- We willen meer ontwikkelingsmaterialen en werkvormen die convergent/divergent denken mogelijk maken en kinderen vooral helpen bij 'hogere orde leren'.
- We willen deze middelen samenbrengen op een herkenbare en toegankelijke plaats. Daar is al een stap in gezet met ons verWonderrijk.

4. Het kind heeft specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waar- bij hij/zij taalvaardigheden ontwikkelt in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- Iedere voorbereide omgeving bevat taal:

- woorden, teksten, boeken en andere materialen die communicatie aanmoedigen en stimuleren.
- Laat uw woorden geteld zijn: deze uitspraak van Montessori is onze leidraad en houdt in dat we alleen datgene communiceren wat nodig is. Dit kan weinig zijn als materialen het leerzaamste verhaal 'vertellen' en dit kan véél zijn als het individuele kind of de groep dit nodig heeft.
- In iedere groep, in iedere bouw leren kinderen spreken en luisteren in een groep(je), zichzelf of iets presenteren
- In iedere groep, in iedere bouw besteden we dagelijks aandacht aan woordenschat-ontwikkeling
- We hebben een inspirerende bibliotheek, met en ruimen actueel aanbod aan boeken, we doen actief mee aan landelijk acties zoals Kinderboekenweek, voorleesontbijt enz.

5. Het kind heeft specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die het kind zelfstandig toepast in verschillende situaties.

Aanpakken die de school (preventief) ter beschikking heeft:

- Als Montessori-peutergroep en Montessorischool gaan wij uit van de ontwikkeling van het kind. In de onderwijspraktijk is dit ook zowel onze pedagogische als onze didactische benadering. Dit betekent dat het ontwikkelingsproces van het kind centraal staat.
- Concentratie is basis van het leren. Dit is dan ook het eerste waarin het kind zich kan oefenen. Hiermee wordt een voorbereiding gemaakt tot sociaal gedrag. De omgeving is van essentieel belang voor de concentratie. De activiteit vormt het karakter en de zelfontwikkeling van het kind. De ontwikkeling van de mens verloopt van totale afhankelijkheid en onbewust gedrag naar onafhankelijkheid en bewust gedrag.
- Het sociale gevoel kan tot ontwikkeling komen wanneer het kind hiertoe in de gelegenheid wordt gebracht en er ook daadwerkelijk gebruik van maakt.

We gebruiken hiervoor (preventief en curatief):

- Lesjes wellevendheid, omgangsvormen, gedragsinterventietechnieken (voordoen, nadoen en bespreken)
- Vriendenkleedje met in de onderbouw het accent op gespreksbeurtwisseling en in de midden- en bovenbouw gericht op stappen in een gesprek
- Stop-hou-op

- Emotiethermometer
- Bij voortdurend van grensoverschrijdend gedrag hebben we, i.v.m. de waarborging van ieders veiligheid, onze grenzen en maatregelen vastgelegd in een protocol. Hierbij blijft de positieve intentie van negatief gedrag in het zicht.

6. Het kind heeft specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leefsituatiesadequate teksten te lezen en te begrijpen.

Aanpakken die de school preventief ter beschikking heeft:

- In de onder- en middenbouw bieden we frequent oefeningen aan die bijdragen aan het fonemisch bewustzijn van het kind.
- Lezen wordt voorafgegaan door 'schrijven': het gaat hierbij om het neerleggen van woorden op basis van gesproken woord/voorwerpje, analyse van klanken en koppeling aan lettervormen. Ieder kind leert lezen op het moment dat het daar aan toe is.
- Oefening en herhalingsbehoefte bepalen de snelheid van de ontwikkeling van het kind
- Lezen is bij ons op school vanaf het allereerste woordje 'begrijpend lezen'.
- Veel van onze materialen in midden- en bovenbouw bevatten geschreven instructie. Onze kinderen moeten dus veel lezen.
- We hebben parelsspeuren aangeschaft van daVinci, waarbij verschillende tekstsoorten aan bod komen en kinderen dit zelfstandig kunnen pakken als leeswerk.
- De kinderen lezen dagelijks tenminste 30 minuten.

Curatief:

- Speciale leesbegeleiding d.m.v. Connectlezen, voor-koor-doorlezen, tutorlezen.
- Globaalmethode-materialen indien nodig
- Protocol leesproblemen en dyslexie voor groep 1 t/m 8
- Bij vastgesteld of vermoede dyslexie krijgt het kind hulpmiddelen en -materialen die voor dit specifieke kind noodzakelijk zijn.

7. Het kind heeft specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leefsituatiesadequate rekenstrategieën toe te passen.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- We werken met ontwikkelingsmaterialen die veel inzicht bieden in met name het tientalig

stelsel, de (hoofd)bewerkingen, meten/ meetkunde en geometrie

- We werken volgens 'de ijsberg' : concreet-symbolisch-abstract.
- We werken volgens de principes van het diagnosticerend onderwijzen en handelingsgerichte procesdiagnostiek.
- De school is in staat om een kind individuele ondersteuning te bieden, met specifieke instructie en oefenvormen en met (procesgerichte) feedback – gericht op het verhogen van de RekenWiskunde vaardigheden en betekenisverlening.

Ambitie:

- Implementatie van het protocol ernstige reken-/ wiskundeproblemen en dyscalculie (ERWD)
- Professionalisering diagnostische (reken) gesprekken.

8. Het kind heeft specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school beschikt over een handelingsprotocol voor verstrekking en toediening van medicatie en medisch handelen op verzoek.
- We werken nauw samen met begeleidende instanties zoals Visio.

Ambitie:

- Kinderen met deze specifieke behoefte een volwaardige plek geven binnen ons onderwijs, binnen onze mogelijkheden.

9. Het kind heeft specifieke behoefte om zijn/haar leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).

De school is op de hoogte van de executieve vaardigheden en leidsters kunnen deze herkennen. Dit doen wij door te observeren, te luisteren naar het kind en zijn ouders. Vervolgens stimuleren wij deze vaardigheden door:

- Respons-inhibitie: nadenken voordat je iets doet. Dit doen wij aan o.a. de hand van de Meichenbaum-methode ('beertjes') of picto-stappenkaarten.
- Werkgeheugen: vanaf de allereerste start bij ons op school worden kinderen in de gelegenheid gesteld om geheugenspelletjes te doen waarbij ze zintuiglijke waarnemingen, getallen, letters en andere informatie in het geheugen leren houden. Bij complexe taken delen we deze

aanvankelijk op in kleinere stukken.

- Emotieregulatie: emoties reguleren om doelen te behalen of gedrag te controleren. Dit doen wij met een thermometer, een stop-denk-doe-methode.
- Flexibiliteit: flexibel omgaan met veranderingen en tegenslag. Dit doen wij door regelmatig gezelschapspellen te spelen.
- Volgehouden aandacht: aandachtig blijven, ondanks afleiding. Dit doen wij door concentratie vanaf dag één te stimuleren.
- Taakinitiatie: op tijd en efficiënt aan een taak beginnen in plaats van vluchtgedrag. Dit doen wij door het kind een maatje te geven dat hier geen moeite mee heeft.
- Planning/prioritering: een plan maken en beslissen wat belangrijk is. Dit doen wij door samen met het kind een planning, stappenplan of afvinklijst te maken.
- Timemanagement: tijd inschatten, verdelen en deadlines halen. Dit doen wij door werkbespreking en zo nodig een timetimer in te zetten. Kinderen bevragen we op 'Hoeveel tijd heb je nodig en hoeveel tijd heb je?'
- Organisatie: informatie en materialen ordenen. Vanaf de peutergroepen bieden de ontwikkelingsmaterialen altijd een interne ordening. Kinderen leren te werken met alleen die materialen op tafel die zij op dat moment nodig hebben.
- Verder ondersteunen we organisatie door bijvoorbeeld een (kast voor een) ontwikkelingsgebied een kleur te geven of een foto van 'hoe ziet mijn werkplek eruit'/'hoe ziet mijn opgeruimde la eruit'.
- Metacognitie: een stapje terug doen om jezelf en de situatie te overzien en te evalueren. Dit doen wij door regelmatig tijdens het proces te vragen 'ben ik nog op de goede weg', een korte stop waarbij het kind benoemt of hij/zij op de goede weg is.
- We hebben gezelschapsspellen in onze materialencollectie en zetten deze bewust in bij het leren samenwerken, leren winnen en verliezen, uitgestelde aandacht enzovoort. De leidster neemt hierbij een coachende houding aan.

Grenzen aan de ondersteuning van onze school

Nadat we de behoeften van uw kind goed in kaart hebben gebracht, kan duidelijk worden dat het antwoord op sommige ondersteuningsvragen buiten het bereik van onze school ligt. Deze grens in ondersteuning is niet altijd scherp. Het aangeven van grenzen is maatwerk. Analyse, eerlijkheid en helderheid zijn belangrijk om de grens van het kunnen te bepalen.

Uitgaand van wat uw kind nodig heeft, zoeken we dan samen met u en het samenwerkingsverband een passende plek voor uw kind. We kijken samen naar wat het beste is voor uw kind. Het belangrijkste is dat het kind zich optimaal kan ontwikkelen en krijgt wat daarvoor nodig is.

